

Vojenské muzeum v Drážďanech slaví pět let

— Jakub JAREŠ

Xxxx

Letos v říjnu uplynulo přesně pět let od znovuotevření Vojenského historického muzea v Drážďanech (*Militärhistorisches Museum der Bundeswehr*). Zájemci o moderní muzejnictví, kteří si do něj ještě nenašli cestu, by jej neměli minout. A to i přes téma vojenských dějin, které je na první pohled odtaziť.

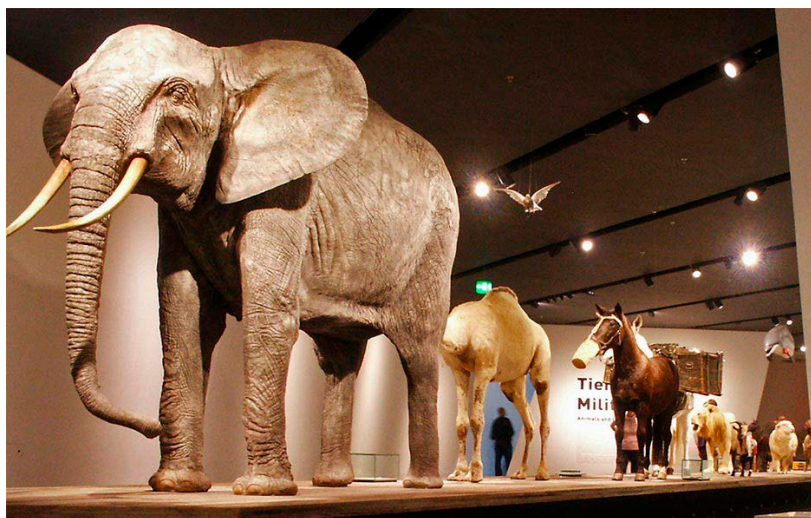
Muzeum vzniklo z původní saské královské zbrojnice už v roce 1897. A od té doby s různou mírou pompéznosti a ideologického nátěru prezentovalo německý militarismus v jeho mnoha vydáních. Po roce 1989 bylo jasné, že pokud má instituce přežít, musí se zásadně přebudovat. Muzeum stálo před nesnadnou otázkou, jak vystavovat historii vojenství právě v Německu...

Výsledek je pozoruhodný. Vojenské muzeum v novém pojetí není ani přehlídkou zbraní a vojenské techniky, ani výtahem z dějin armády a jejich (ne)slavných bitev. Autoři spíše do hloubky zkoumali dějiny i současnost válčení v jeho společenských, hospodářských

a morálních souvislostech a to, co zjistili, nabízejí návštěvníkům.

Expozice je rozčleněná do jedenácti tematických celků. V nich jsou postupně probírána témata jako politika, disciplinace, destrukce nebo technologie, jejichž propojení s válčením je zřejmé, ale i témata s válkou zdánlivě zcela nesouvisející. Například pohled do dětského pokoje by ve vojenském muzeu čekal málokdo. Nicméně právě historický vývoj hraček a dětských her a jejich militarizace během válek vypovídá o našem vztahu k válčení víc než vitrína plná šavlí. Podobně objevné je třeba téma móda. Kromě jiného v něm autoři vysvětlují, jak souvisí masová produkce uniforem s masovou výrobou konfekce.

Překvapivost je jedním z hlavních rysů drážďanského muzea. Například sekce o vědě a technologiích nezačíná kosmickým či atomovým výzkumem, jak by se dalo od hlavních vědeckých „externalit“ druhé světové války čekat. Otevírá ji naopak nepatrná vitrína s malou ampulkou, na níž je zdobným reklamním písmem vyveden

Xxxx

nápis *Pervitin*. Již dříve objevený metamfetamin zažil konjunkturu právě během druhé světové války, kdy jím německá armáda dopovala vojáky v mrazu, v ponorkách a dalších extrémních podmínkách.

Utrpení lidí postižených válkou, což je další tematický celek, podává muzeum bez příkras. Ovšem zároveň ne tak, že by „vydíralo“ emociemi a vynucovalo si morální pohnutí. K vidění jsou prosté, dokumentační fotografie z vojenské polní nemocnice v Afghánistánu, které zachycují operace zraněných vojáků. Anebo výukový model pro mediky z doby první světové války, který věrně znázorňuje obličej vojáka zraněného šrapnelem. Právě jistá všednost až civilnost takových exponátů má nečekanou sílu.

Ke schopnosti poutavě, neotřele a neokázale vyprávět se přidává ještě jedna dobrá vlastnost: velkorysost. Muzeum své návštěvníky nezahluje, naopak jim nechává spoustu prostoru (jak fyzicky, tak mentálně), ve kterém se můžou pohybovat, přemýšlet a vztahovat se k tomu, co vidí.

Nejsilnějšímu pokušení všech muzejníků, tedy vystavit a říct toho co nejvíc, odolali v Drážďanech příkladně.

K výjimečným expozicím se přidává i mimořádná budova. Muzeum sídlí ve starém královském Arsenalu, ovšem svůj nový začátek se rozhodlo zhmotnit v moderní přestavbě. Vypsalo soutěž, kterou vyhrál americký architekt Daniel Libeskind, jenž se na muzejní stavby specializuje. Pro Drážďany navrhl dost radikální řešení. Do staré budovy vklínil dvě nová křídla z kovu, skla a betonu, která se spojují do V a nad fasádou staré klasicizující budovy vystupují jako příď lodi. Horizontální, vojensky strohá stavba tak dostala novou, vertikální pointu.

Libeskind architektonickým jazykem podtrhl myšlenku, kterou autoři expozic rozvíjejí výstavně: že i ve starém rámci se dá vyprávět nový, době přiměřený příběh, který přitom tradici neodhazuje, ale rozvíjí. To by mohlo být inspirací i pro česká muzea, která procházejí podobně zásadní transformací. Třeba pro Národní muzeum. □